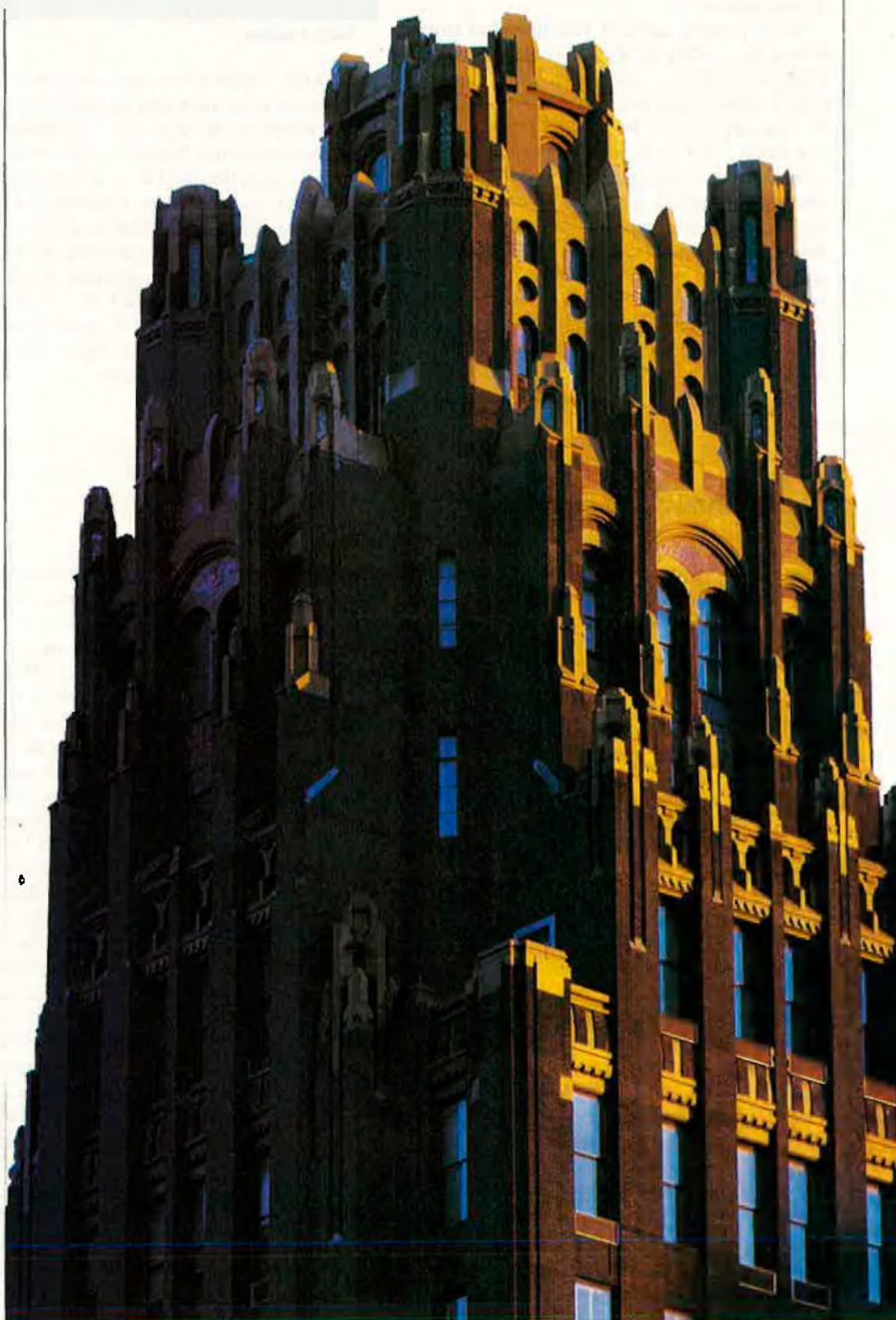

Mediterrània

He vist l'anunci "Mediterrània" de la Generalitat valenciana amb curiositat. Amb una curiositat encesa per la mamella que se'ns mostra en la primera imatge. Una mamella perfecta, imagine de tacte suau, esponerós, lleugerament vellutat. Després n'han aparegut d'altres: turgents, inevitablement encisadores... I noies que reien despreocupadament, i ballaven a Benidorm... I una imatge confusa de Peníscola. I un home que, enigmàticament, pinta. I un xicot i una xicota que es dutxen en la platja. Riuen, ha, ha, ha... Mediterrània. Això és Mediterrània. Tot un seguit de cossos Danone vacil·lants, de noies en vestit de bany que trauen lleugerament el cul, en un gest d'un suggeriment inequívoc. Carn voluptuosa, daurada pel sol i la mar, que t'espera sol·lícita als teus capricis, més concupiscents. Això és Mediterrània per a la Generalitat valenciana. ¡I ja està! Perquè, en definitiva, ¿no és cert que l'únic que interessa a tothom són les insadollables necessitats de la carn!

¿I tanmateix que s'ha fet dels paisatges, de la natura, de l'arquitectura, de l'art, del folklore? ¿I dels pobles valencians de l'interior, que malgrat que no tinguen mar, són també mediterranis? Ningú se'n recorda; aclaparats per l'estímul biològic, l'anunci es concentra en l'esbalaïdora coacció emotiva, en el pit extraordinari, prodigiós, colossal. Tot i això, si l'objectiu de l'anunci és divulgar les excel·lències de la nostra mar, ¿on són les imatges d'aquesta mar d'ensomni, de la lluentor expansiva i tèbia de les seues ones daurades per un capaltard d'incadescència rosada? ¿On són les barques dels pescadors i la nota etnològica, circumstancial però real, del vell llop de mar?

I és que Mediterrània és una pura mentida. Un frau conceptual. La nostra mar és, cada dia més, un femer sòrdid, fètid, que du camí de convertir-se en un dels majors desastres ecològics de la nostra història. L'any passat es va prohibir el

Ens han pres els mots...

bany en cinquanta quilòmetres de la nostra costa. Les urbanitzacions han destruït els paisatges; les forabord impedeixen la relaxació; les barques, barquetes, vaixelles, omplen el mar de gas-oil. Les deixalles s'acumulen en algunes de les nostres costes més estimades, formant un solc de pudor infranquejable. Els submarinistes arrasen les peculiaritats biològiques, sense que hi haja cap tipus de control. Zones d'altíssim interès ecològic com la serra d'Irta, el cap de Sant Antoni, el cap de la Nau, o la serra Gelada, van reduint-se a poc a poc a l'anècdota històrica, a la fita fòssil, a la frase eloqüent i imperfecta "Ací hi havia una parella de foca mediterrània... Ací criava el corb marí... Ací creixia l'endemisme *Convolvulus valentina*".

Això és Mediterrània. No ens enganyem. Un mar que du camí de ser imrepresentable, i que tard o d'hora produirà una crisi sense precedents en el sector turístic. El problema del nostre país no es resol amb un vídeo provocatiu de divulgació estatal, ni molt menys encaixant mans als turistes. L'única manera de parar discretament el descens de visitants és protegint, cuidant, mimant la mar, el país que ens dona a menjar. I és que tota agressió a la mar es tradueix en una pèrdua proporcional i immediata de turistes. Si permeten que Tabarca, l'única reserva marina que posseeix el País Valencià, estiga plena de fem; si impedim que es destrueixen els penya-segats per construir-hi ports esportius; si no acceptem un desenvolupament harmoniós amb la conservació dels nostres valors naturals, l'únic futur que li podem reservar al sector hotelier del País Valencià és el de mar-se el dit.

L'ecologia no és una opció, sinó una necessitat. Hem de començar a intentar conviure respectuosament amb el medi que ens envolta. I aquesta frase no és una plagasitat destenyida i trivial. Tots els polítics tenen en la boca el mot ecologia però ningú el fa servir en la pràctica. Prova d'això, és que des de 1989 no s'ha declarat al País Valencià cap espai protegit. I la realitat és que resulta incompatible una bona salut del turisme i una mala del medi ambient. És així de senzill... Les mentides no es poden amagar durant molt de temps. Al final, cauen pel seu pes. I te n'adones —estupefacte— que tot és una gran falòrnia. Fins i tot, el pit excels que tant t'havia fet badar.

Martí Domínguez

Lecologia és una ciència, però sobretot sembla una mena de troballa que s'ha posat de moda. Tant és així que la paraula ecologia i els seus derivats han omplert el llenguatge popular. Tothom sap per exemple que hi ha "problemes ecològics" o que un detergent "pot ser ecològic", però també pot arribar-se a llegir coses com ara "ecologia biològica" o "ecologia ambiental". Tot plegat són disbarats que tan sols el llenguatge natural, el que fa possible la poesia, ple de riquesa i ambigüitats, pot admetre. El significat nebulós d'aquestes expressions s'extrau normalment del context, i hom intenta esbrinar amb raonaments que volen dir en cada cas les persones que les utilitzen.

Inventar paraules a partir de termes extrets de l'ecologia que no incloguin el prefix "eco" no és tan corrent, però en l'*Avui* del 17 de novembre apareixia com a última frase d'un article sobre els pescadors de canya de l'escullera del port de Barcelona: "... perquè saben que pesquen en una àrea gairebé biotòpica". Això d'"àrea biotòpica" és una invenció que no vol dir res. És possible que l'autor intentés suggerir coses com ara "no pertorbada", significat que es desprèn de l'afegit "gairebé", qualificatiu esperable per contrast d'una zona sotmesa a una gran pressió humana com es la dels voltants de Barcelona. De tota manera, el fet que jo pensí que l'expressió "pot suggerir" alguna cosa, no vol dir que a tothom suggereixi el mateix. Quan un científic proposa una nova paraula, no només la defineix sinó que justifica la seva construcció o etimologia. Després, la paraula és sotmesa a selecció natural i podrà tenir o no tenir èxit. La mateixa paraula "ecologia" va ser inventada i definida per primera vegada el 1869, i es deriva dels mots grecs *oikos*, que en la seva forma prefixada

eco significa 'medi' i de *logos* que ha donat 'logia' que significa ciència. En aquest cas la parauleta ha tingut molt d'èxit, potser massa.

S'ha de parar compte a l'ús il·lícit de termes propis de ciències concretes per aconseguir una mena d'emboïllament i recolzament científic al que s'està dient. Això és típic de paraciències, pseudociències, i xarlatants. Històricament, les paraules "força", "Magnètic", "atòmic", "energia", "ona", "cibernètic", etc. s'han combinat, segons la moda, per a crear sensació de recolzament científic a discursos entabanadors. Ara sembla que tot pot ser ecològic, però deixarà de ser-ho quan un proporció suficient de la població no-científica conegui d'una manera acurada els principis bàsics de l'ecologia.

Jo no sé si tot el que actualment es fa en ciència és comunicable al gran públic d'una manera planera i entenedora, però és segur que hi ha temes més fàcils i d'altres més difícils. En qualsevol cas, crec que la bona comunicació entre la ciència i el carrer s'ha de fer usant el llenguatge natural; això, sí, amb precisió "científica". La introducció de conceptes propis d'una ciència pot fer-se sovint sense necessitat d'usar les paraules del lèxic especialitzat. No s'ha de forçar el gran públic a memoritzar paraules tècniques construïdes a partir del grec o del llatí, i encara menys usar aquestes paraules sense definir-les, i encara menys, usar-les sense precisió, ni que sigui per "simplificar". La pedanteria dels mots tècnics pot esdevenir grollera i no és necessàriament més bon científic qui diu més coses incomprensibles. En tot cas, el comunicador no pot permetre's la frivolitat de no ser entès.

Jordi Flos
Facultat de Biologia
Universitat de Barcelona